

การสำรวจงานวิจัยด้านจีนศึกษาที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพ
จาก TCI สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในรอบทศวรรษ (พ.ศ. 2552– 2561)

A Survey of Chinese Studies Published in Journal of Humanities and
Social Science Announced by Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre
during the Past Decade (2009 – 2018 A.D.)

จุฬาลักษณ์ ขอบงาม* สรรพสิริ ส่งสุขรุจิโรจน์ เนตรน้ำทิพย์ บุคตาวงค์
Chulaluck Chopngam* Sappasiri Songsukrujiroad Nednamthip Buddawong
สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี^{*,2,3}
Department of Chinese, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Ubon Ratchathani Rajabhat University
chulaluck.c@ubru.ac.th

Received: December 3, 2019

Revised: May 9, 2020

Accepted: May 21, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์สรุปองค์ความรู้จากผลวิจัยที่เกี่ยวกับ
จีนศึกษา โดยสืบค้นจากฐานข้อมูลออนไลน์ของบทความวิจัยและบทความทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์
เผยแพร่ในวารสาร TCI สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในรอบทศวรรษ (ตั้งแต่ พ.ศ. 2552–2561)

ผลการวิจัยพบว่า บทความวิจัยและบทความทางวิชาการด้านจีนศึกษาที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ใน
วารสารTCI สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในรอบทศวรรษ (พ.ศ. 2552–2561) มีจำนวนรวมทั้งสิ้น
329 บทความ สามารถแบ่งออกเป็น 6 หมวด โดยเรียงลำดับตามปริมาณที่พบ ดังนี้ (1) ด้านการสอน
ภาษาจีน ร้อยละ 31 (2) ด้านวรรณคดี/ศิลปวัฒนธรรมจีน ร้อยละ 21 (3) ด้านภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์
ประยุกต์จีน ร้อยละ 19 (4) ด้านสังคม ร้อยละ 12 (5) ด้านเศรษฐกิจการค้าการลงทุน ร้อยละ 11 และ (6)
ด้านการเมืองการปกครองและความมั่นคง ร้อยละ 6

ส่วนองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเก็บรวบรวมข้อมูลและผ่านการสำรวจ รวมถึงการวิเคราะห์โดย
ละเอียดได้สะท้อนให้เห็นถึงสาระทางวิชาการที่หลากหลายตามหมวดประเภทของบทความวิจัยและบทความ
วิชาการด้านจีนศึกษา ได้แก่ (1) องค์ความรู้ในด้านภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์ประยุกต์จีน โดยสัดส่วน
ของงานวิจัยในด้านดังกล่าวพบมากที่สุดในประเด็นการศึกษาเปรียบเทียบด้านภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์
ประยุกต์ (2) องค์ความรู้ในด้านการสอนภาษาจีน โดยสัดส่วนของงานวิจัยในด้านดังกล่าวพบมากที่สุดใน
ประเด็นของการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน (3) องค์ความรู้ในด้านวรรณคดี/ศิลปวัฒนธรรมจีน โดย
สัดส่วนของงานวิจัยในด้านดังกล่าวพบมากที่สุดในประเด็นของวรรณกรรมจีน (4) องค์ความรู้ในด้านสังคม
โดยสัดส่วนของงานวิจัยในด้านดังกล่าวพบมากที่สุดในประเด็นวิถีชีวิตของคนในสังคม (5) องค์ความรู้ในด้านการ
เมืองการปกครองและความมั่นคง โดยสัดส่วนของงานวิจัยในด้านดังกล่าวพบมากที่สุดในประเด็น

ความสัมพันธ์และความขัดแย้งระหว่างประเทศ (6) องค์ความรู้ในด้านเศรษฐกิจการค้าการลงทุน โดยสัดส่วนของงานวิจัยในด้านดังกล่าวพบมากที่สุดในประเทศนี้เรื่องพัฒนาการเศรษฐกิจจีนที่มีอิทธิพลต่อประเทศต่าง ๆ

คำสำคัญ: การสำรวจงานวิจัย จีนศึกษา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย

Abstract

The objectives of this research was to survey the body of knowledge from research on Chinese studies published in humanities and social sciences journals under the Thai Journal Citation Index (TCI) throughout a decade of 2009-2018 (B.E. 2552–2561). The findings revealed that there were 329 research articles, which were divided into 6 categories during this period: (1) Chinese teaching with average of 31% (2) Chinese literature/ art and culture with average of 21% (3) Chinese linguistics and applied linguistics with average of 19% (4) Chinese society with average of 12% (5) Chinese economy, trading, and investment with average of 11% and (6) Chinese politics and security with average of 6%.

Further, the body of knowledge derived from data collection and synthesis, as well as comprehensive analysis could reflect the core of various academic contents based on each category of research papers and academic articles on Chinese studies: (1) knowledge on Chinese teaching was mainly involved in the research on development of instructional management, (2) knowledge on Chinese literature/ art and culture was mainly involved in the research on Chinese literature, (3) knowledge on Chinese linguistics and applied linguistics was mainly involved in the research on comparison studies on linguistics and applied linguistics, (4) knowledge on Chinese society was mainly involved in the research on politics and economy, (5) knowledge on Chinese economy, trading, and investment was mainly involved in the research on the development of Chinese economy affecting other countries, and (6) knowledge on Chinese politics and security was mainly involved in the research on the international relations and conflicts.

Key Words: Survey research, Chinese Studies, Humanities and Social Science,..
Thai Journal Citation Index-TCI

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

1. ความสำคัญของจีนศึกษา

ในประเทศไทยโดยสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ก่อตั้งศูนย์จีนศึกษาขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2528 เพื่อทำการวิจัยในลักษณะที่เป็นสหสาขาวิชา ซึ่งครอบคลุมความรู้ในหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับจีน ได้แก่ การเมือง การปกครอง ความมั่นคง เศรษฐกิจ การค้า การลงทุน สังคม วัฒนธรรมและภาษา

รวมทั้งความรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับชาวจีนโพ้นทะเล โดยมุ่งหวังเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างไทยกับจีน เพื่อสร้างฐานข้อมูลและองค์ความรู้เรื่องจีนศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นบริการให้แก่หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในการดำเนินความสัมพันธ์กับจีนในระดับต่าง ๆ และเพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวิชาการเรื่องจีนศึกษา กับนักวิชาการเรื่องจีนศึกษาทั่วโลก ซึ่งการก่อตั้งศูนย์จีนศึกษาขึ้นในครั้งนี้เป็นผลจากการสถาปนา ความสัมพันธ์ทางการทูตครบรอบ 20 ปี ระหว่างไทย-จีน (www.ias.chula.ac.th, 2018)

นอกจากนี้ ในสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งของไทย ยังมีการจัดตั้งศูนย์จีนศึกษาขึ้น เพื่อเป็น แหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการให้แก่นักวิชาการและผู้สนใจได้มาศึกษาเรียนรู้และเข้าใจประเทศจีน อย่างลึกซึ้งในทุก ๆ ด้าน อาทิ เช่น ศูนย์จีนศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ศูนย์การเรียนรู้จีนศึกษาบรมราชกุมารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์จีนศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา เป็นต้น

เห็นได้ว่า การศึกษาด้านจีนในลักษณะสหสาขาวิชาดังกล่าวข้างต้นนั้น ได้รับการส่งเสริม สนับสนุนจากหลากหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อให้ความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างไทย-จีน เป็นไปด้วยความราบรื่นในทุกมิติ ทั้งในแง่ของ ประวัติศาสตร์ในอดีตและความร่วมมือในอนาคตระหว่างกันต่อไป

2. พันธกิจสาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี ที่เกี่ยวข้องกับด้านจีนศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ในฐานะที่เป็นหนึ่งในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ก็ได้ ตระหนักถึงบทบาทความสำคัญในการพัฒนาความร่วมมือด้านการศึกษาและการวิจัยร่วมกับ สถาบันอุดมศึกษาในสาธารณรัฐประชาชนจีน จึงได้ก่อตั้งสาขาวิชาภาษาจีนขึ้น ภายใต้การกำกับดูแลของ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยสาขาวิชาภาษาจีน ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษา และวัฒนธรรมจีนทั้งในและนอกชั้นเรียนให้กับนักศึกษาในหลักสูตรสาขาวิชาภาษาจีน เพื่อเสริมสร้าง คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ ยังได้มุ่งเน้น ให้คณาจารย์และนักศึกษามีองค์ความรู้และความเข้าใจด้านจีนศึกษาในหลากหลายมิติ ผ่านการศึกษา ค้นคว้าข้อมูลงานวิจัยทั้งในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน อย่างไรก็ตาม สาขาวิชาภาษาจีนพบว่า บทความและงานวิจัยในฐานข้อมูล Thai-Journal Citation Index Centre (TCI) ทั้งกลุ่มที่ 1 และ กลุ่มที่ 2 สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์นั้น ยังไม่ได้ถูกจัดให้เป็นหมวดหมู่อย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นอุปสรรคในการ สืบค้นและศึกษาต่อยอดของคณาจารย์และนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน ด้วยเหตุผลดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงมี ความประสงค์ที่จะสำรวจและดำเนินการจัดหมวดหมู่ของงานวิจัยด้านจีนศึกษา เพื่อให้การสืบค้นข้อมูลมี ความสะดวกมากยิ่งขึ้น

3. ความสำคัญของ TCI กับงานด้านจีนศึกษา ในบทความวิชาการสาขามนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์

ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย หรือ Thai-Journal Citation Index Centre (TCI) เป็น หน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนาฐานข้อมูลเพื่อรวบรวม จัดเก็บ และสืบค้นบทความวิจัย รวมถึงการคำนวณและ รายงานค่า Journal Impact Factors เพื่อประโยชน์ของนักวิจัยและนักวิชาการในการตีพิมพ์บทความ วารสาร

ศูนย์ TCI มีภารกิจหลัก 5 ประการ ดังนี้ (1) พัฒนาฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้นผลงานวิจัยและ ผลงานวิชาการตลอดจนข้อมูลการอ้างอิงของบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการไทย (2) คำนวณและ รายงานค่า Journal Impact Factors ของวารสารวิชาการไทยที่มีอยู่ในฐานข้อมูล TCI (เรียกว่า TCI

impact factors) (3) ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ journal impact factors, h-index และคุณภาพผลงานวิจัยในระดับสากล(4) วิจัยและเผยแพร่ผลงานวิจัย เพื่อนำไปสู่การยกระดับผลงานวิจัยไทยในเวทีนานาชาติ และ (5) ร่วมมือกับหน่วยงานระดับชาติและนานาชาติเพื่อพัฒนาวารสารไทย

จะเห็นได้ว่า ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย หรือ Thai-Journal Citation Index Centre (TCI) เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทและความสำคัญในการจัดลำดับคุณภาพงานวิจัย เพื่อให้เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับประเทศและในระดับสากล โดยงานวิจัยในด้านจีนศึกษานั้น ได้ถูกกำหนดให้อยู่ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งจากการที่คณะผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลงานวิจัยในเบื้องต้นพบว่า มีงานวิจัยด้านจีนศึกษาที่ปรากฏในฐานข้อมูล TCI ทั้งกลุ่มที่ 1 และ กลุ่มที่ 2 ในลักษณะการนำเสนอข้อมูลวิจัยและวิเคราะห์องค์ความรู้ทั้งในเชิงประวัติศาสตร์จีน สังคมและวัฒนธรรมจีน การจัดการเรียนการสอนภาษาจีน เศรษฐกิจ การค้าการลงทุน การเมืองการปกครองและความมั่นคง ซึ่งคณะผู้วิจัยคาดหวังว่าการสำรวจงานวิจัยด้านจีนศึกษาที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพจาก TCI สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในรอบทศวรรษ (พ.ศ. 2552– 2561) ในครั้งนี้ จะช่วยให้นักวิชาการและนักศึกษาที่มีความสนใจสืบค้นข้อมูลและจะดำเนินวิจัยด้านจีนศึกษา สามารถสืบค้นข้อมูลได้อย่างตรงจุดประสงค์และสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น เพื่อให้งานวิจัยด้านจีนศึกษาสามารถทำการศึกษาและต่อยอดองค์ความรู้ได้อย่างหลากหลายมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สถานภาพงานวิจัยด้านจีนศึกษา ที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร TCI (กลุ่ม 1 และ กลุ่ม 2) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปี พ.ศ. 2552–2561 ผ่านรูปแบบการจัดหมวดหมู่
2. เพื่อนำเสนอแนวโน้มของงานวิจัยด้านจีนศึกษาที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหา

ขอบเขตงานวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นบทความหรืองานวิจัยด้านจีนศึกษาแขนงต่าง ๆ ทั้งหมดที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร (Thai-Journal Citation Index Centre: TCI) กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมจำนวน 329 บทความ

ขอบเขตด้านเวลา ศึกษาและเก็บข้อมูลเฉพาะในรอบ 10 ปี ระหว่าง ปี พ.ศ. 2552-2561

วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่องการสำรวจงานวิจัยด้านจีนศึกษาที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพจาก TCI สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในรอบทศวรรษ (พ.ศ. 2552–2561) คณะผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อวิเคราะห์สถานภาพงานวิจัยด้านจีนศึกษา สังเคราะห์เนื้อหาผ่านรูปแบบการจัดหมวดหมู่ และนำเสนอแนวโน้มของงานวิจัยด้านจีนศึกษา

คณะผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหมาย และความสำคัญของการสังเคราะห์งานวิจัย ประเภทของการสังเคราะห์งานวิจัย ขั้นตอนการสังเคราะห์งานวิจัย เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา

2. การกำหนดกลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บทความหรืองานวิจัยด้านจิตศึกษาแขนงต่าง ๆ ทั้งหมดที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร (Thai-Journal Citation Index Centre: TCI) ทั้งกลุ่ม 1 และ กลุ่ม 2 ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมจำนวน 329 บทความ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552–2561

3. การกำหนดวิธีการสังเคราะห์

คณะผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยโดยนำเสนอผ่านรูปแบบการจัดหมวดหมู่

4. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบบันทึกสรุปรายละเอียดงานวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนำแนวทาง โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

4.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานของการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นสังเคราะห์งานวิจัย

4.2 กำหนดประเด็นที่สอดคล้องกับลักษณะของงานวิจัย โดยแบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ

4.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย

4.2.2 ผลการวิจัย

4.3 สร้างแบบบันทึกสรุปรายละเอียดงานวิจัย

4.4 ทดลองใช้แบบบันทึกสรุปรายละเอียดงานวิจัย บันทึกงานวิจัย 20 เรื่อง เพื่อพิจารณาความสอดคล้องเหมาะสม และความสมบูรณ์ของแบบบันทึก แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมด้านเนื้อหา

4.5 ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้บันทึกงานวิจัย

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

5.1 สืบค้นรายชื่องานวิจัยด้านจิตศึกษา จากฐานข้อมูล TCI ในรอบปี พ.ศ. 2552– 2561

5.2 สืบค้นและรวบรวมข้อมูลจากบทคัดย่อ และดาวน์โหลดงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

5.3 ศึกษารายละเอียดแล้วบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกสรุปรายละเอียดงานวิจัยที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น

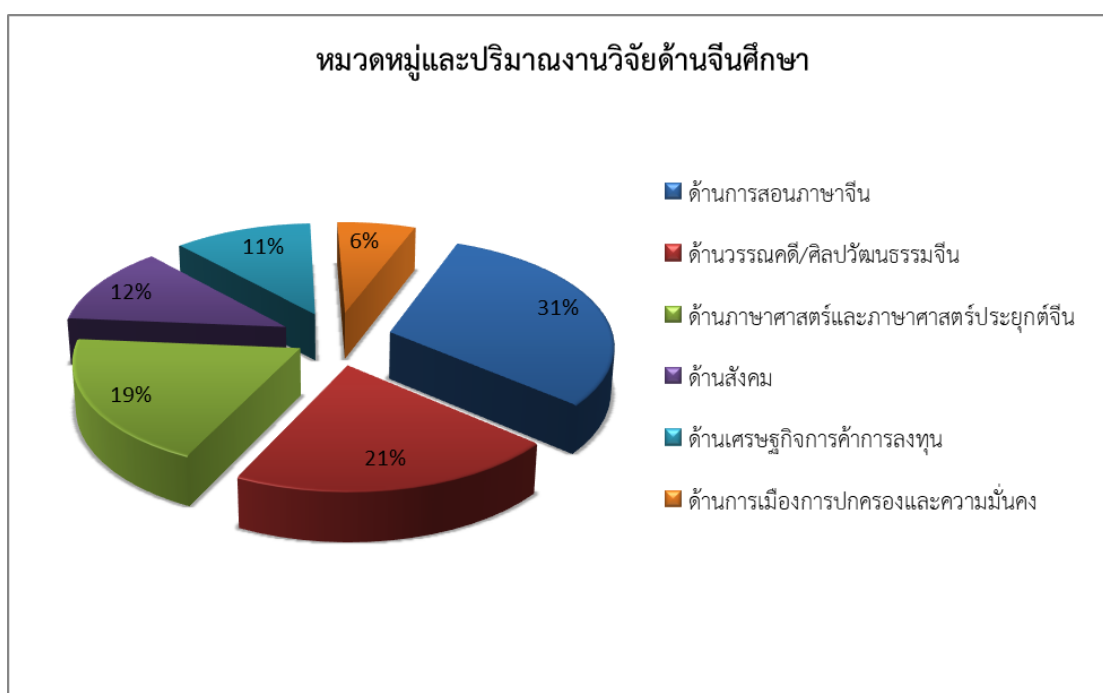
6. การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบบันทึกสรุปรายละเอียดงานวิจัยมาแจกแจงความถี่ตามประเด็น จากนั้นจึงคำนวณค่าสถิติร้อยละของการวิจัยในประเด็นที่ 1 คือ เพื่อวิเคราะห์สถานภาพงานวิจัยด้านจิตศึกษาที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร TCI (กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปี พ.ศ. 2552–2561 โดยสังเคราะห์เนื้อหาผ่านรูปแบบการจัดหมวดหมู่ ส่วนประเด็นการนำเสนอแนวโน้มของงานวิจัยด้านจิตศึกษา คณะผู้วิจัยใช้การสังเคราะห์เชิงคุณภาพหรือเชิงคุณลักษณะด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เรียบเรียงสาระสำคัญของข้อค้นพบ แล้วสรุปเนื้อหาแต่ละหมวดหมู่ตามผลที่ได้การสังเคราะห์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสถานภาพงานวิจัยด้านจีนศึกษาที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร TCI (กลุ่ม 1 และ กลุ่ม 2) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปี พ.ศ. 2552–2561 ผ่านรูปแบบการจัดหมวดหมู่

จากการที่คณะผู้วิจัยได้ทำการจัดเก็บ คัดเลือก กลั่นกรองและรวบรวมข้อมูลบทความวิจัยและบทความวิชาการที่มีความเกี่ยวข้องกับด้านจีนศึกษาสามารถนำเสนอภาพรวมของผลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลสถานภาพงานวิจัยด้านจีนศึกษาที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร TCI (กลุ่ม 1 และ 2) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในรอบทศวรรษ (พ.ศ. 2552–2561) พบว่า งานวิจัยด้านจีนศึกษามีจำนวนบทความวิจัยและบทความวิชาการ รวมจำนวนทั้งสิ้น 329 บทความ สามารถแบ่งเป็น 6 หมวดหมู่ โดยเรียงลำดับตามปริมาณที่พบ ดังแผนภูมิ ต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 : หมวดหมู่และปริมาณงานวิจัยด้านจีนศึกษา

จากแผนภูมิที่ 1 จะเห็นได้ว่า งานวิจัยด้านจีนศึกษาที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร TCI (กลุ่ม 1 และ กลุ่ม 2) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในรอบทศวรรษ (พ.ศ. 2552–2561) สามารถแบ่งเป็น 6 หมวดหมู่ ดังนี้ (1) ด้านการสอนภาษาจีน มีจำนวน 100 บทความ คิดเป็นร้อยละ 31 (2) ด้านวรรณคดี/ศิลปวัฒนธรรมจีน จำนวน 69 บทความ ร้อยละ 21 (3) ด้านภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์ประยุกต์จีน จำนวน 63 บทความ ร้อยละ 19 (4) ด้านสังคม จำนวน 39 บทความ ร้อยละ 12 (5) ด้านเศรษฐกิจการค้าการลงทุน จำนวน 37 บทความ ร้อยละ 11 และ (6) ด้านการเมืองการปกครองและความมั่นคง จำนวน 21 บทความ ร้อยละ 6

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวโน้มของงานวิจัยด้านจีนศึกษาที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ

จากการศึกษาข้อมูลงานวิจัยด้านจีนศึกษาในแต่ละหมวดหมู่ คณะผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้ในแต่ละด้านได้ ดังนี้

2.1 ด้านการสอนภาษาจีน

จากการสำรวจงานวิจัยในด้านการสอนภาษาจีนข้างต้น ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 100 บทความนั้น คณะผู้วิจัย พบว่า มีเนื้อหางานวิจัยที่พบมากที่สุด 3 ลำดับแรก ดังนี้ (1) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน (2) การวิเคราะห์ความสามารถทางภาษาของผู้เรียน และ (3) การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนภาษาจีน

นอกจากนี้ ในภาพรวมของวัตถุประสงค์งานวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย และผลที่ได้รับจากงานวิจัยในด้านดังกล่าวนี้ พบว่า มีลักษณะของวัตถุประสงค์และกระบวนการวิจัยที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ เป็นลักษณะงานวิจัยที่มุ่งเน้นนำเสนอเผยแพร่องค์ความรู้ในเชิงการพัฒนารูปแบบและเทคนิคการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน การวิเคราะห์และหาข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาของนักเรียนนักศึกษาทั้งนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทย และนักเรียนนักศึกษาชาวไทยที่เรียนภาษาจีนผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีนของผู้เรียนในระดับชั้นต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังพบว่ามีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย และการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศจีนอีกด้วย อาทิ ปัจจัยด้านข้อจำกัดของสื่อการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้ภาษา สมรรถภาพด้านการสอนของครูและอาจารย์ผู้สอน ทักษะและนิสัยทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนาและการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

ในด้านการวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนนั้น พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาทิ การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนด้วยวิธีตอบสนองทาง (Total Physical Response: TPR) การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนภาษาจีนตามแนวพหุสัมพันธ์กับทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ภาษาจีนของนักเรียนแบบร่วมมือ กระบวนการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนโดยผ่านกิจกรรมและใช้ภาระงานเป็นฐาน (Task-Based Learning: TBL) เป็นต้น นอกจากนี้ การวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ความสามารถทางภาษาของผู้เรียน พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ได้มุ่งเน้นทำการศึกษาวิเคราะห์ด้านความผิดพลาดในการใช้ภาษาจีนของนักเรียนนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาวិเคราะห์ข้อบกพร่องและความผิดพลาดในการใช้ไวยากรณ์ภาษาจีนในทักษะด้านการเขียน และจากข้อสังเกตเพิ่มเติมจากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่ามี งานวิจัยในลักษณะดังกล่าว นิยมทำการศึกษาในระดับอุดมศึกษามากกว่าระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในขณะเดียวกันยังพบว่า การศึกษาวิเคราะห์ข้อบกพร่องและความผิดพลาดของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยนั้น มุ่งเน้นศึกษาในทักษะการพูดและทักษะการเขียนเป็นส่วนใหญ่ ส่วนการวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนภาษาจีนนั้น พบว่า มีงานวิจัยหลายชิ้นที่ทำการศึกษาและพัฒนาชุดฝึกทักษะสำหรับนักเรียนนักศึกษาชาวไทยที่เรียนภาษาจีน และนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทย อย่างไรก็ตาม พบว่า ชุดฝึกทักษะที่นิยมทำการศึกษาและทำการทดลองกับนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยนั้น ได้มุ่งเน้นการพัฒนาชุดฝึกทักษะด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำและวรรณยุกต์ภาษาไทย มากกว่าการพัฒนาชุดฝึกทักษะด้านการฟังและการพูด ในทำนองเดียวกัน พบว่า ชุดฝึกทักษะที่ใช้ทดลองกับนักเรียนนักศึกษาชาวไทยที่เรียนภาษาจีน ก็ได้มุ่งเน้นการพัฒนาชุดฝึกทักษะในด้านการอ่านและการเขียนเป็นส่วนใหญ่

2.2 ด้านวรรณคดี/ศิลปวัฒนธรรมจีน

จากการสำรวจงานวิจัยในด้านวรรณคดี/ศิลปวัฒนธรรมจีนข้างต้น รวมจำนวน 69 บทความ พบว่า มีเนื้อหางานวิจัยที่พบมากที่สุด 3 ลำดับแรก ดังนี้ (1) การศึกษาวิเคราะห์ด้านวรรณกรรมจีน (2) การศึกษาด้านวัฒนธรรมจีน และ (3) การศึกษาด้านอัตลักษณ์จีน ซึ่งเนื้อหางานวิจัยทั้ง 3 ลำดับแรกดังกล่าว ได้มีการทำการศึกษาทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องในประเทศจีนและของชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย

นอกจากนี้ ในภาพรวมของวัตถุประสงค์งานวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย และผลที่ได้รับจากงานวิจัยในด้านดังกล่าวนี้ นั้น พบว่า มีลักษณะของวัตถุประสงค์และกระบวนการวิจัยที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรณีของการรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษา ที่มีทั้งในรูปแบบการรวบรวมจากเอกสารต่าง ๆ และการลงพื้นที่เพื่อสำรวจ สัมภาษณ์และจัดเก็บข้อมูล อย่างไรก็ตาม งานวิจัยในด้านนี้ ยังมุ่งเน้นการนำเสนอเผยแพร่องค์ความรู้ในเชิงพรรณนาวิเคราะห์เป็นหลัก

โดยในงานวิจัยด้านการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมจีนนั้น พบว่า การศึกษาส่วนใหญ่มุ่งทำการศึกษาวิวัฒนาการของวรรณกรรมจีน การศึกษาภาพสะท้อนของแนวคิด วิถีชีวิตและวัฒนธรรมจีนของบุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์จีนผ่านวรรณกรรม ผ่านบทประพันธ์ร้อยแก้วร้อยกรอง การศึกษาเปรียบเทียบการแปลวรรณกรรมจีนเป็นภาษาไทย การศึกษาพัฒนาการและลักษณะเด่นของวรรณกรรมจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างวรรณกรรมแนวสังคมนิยมจีนกับวรรณกรรมเพื่อชีวิตของไทย การศึกษาเปรียบเทียบประเพณีดั้งเดิมของวรรณกรรมไทย-จีน เป็นต้น นอกจากนี้ ในงานวิจัยด้านวัฒนธรรมจีน พบว่า มีการศึกษาในด้านพุทธศาสนาและงานพุทธศิลป์ของจีนที่สะท้อนถึงความเชื่อและความเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมจีน การศึกษาภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมผ่านระบบครอบครัวและสถานภาพของสตรีชาวจีน การศึกษารูปแบบประเพณีและคติความเชื่อที่ผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมไทย-จีน เป็นต้น ส่วนงานวิจัยในด้านอัตลักษณ์จีนนั้น พบว่า ส่วนใหญ่มุ่งเน้นทำการศึกษาอัตลักษณ์ของชาวจีนโพ้นทะเลซึ่งได้เปลี่ยนสถานภาพเป็นชาวไทยเชื้อสายจีนต่าง ๆ ที่ได้สืบสานและรักษาอัตลักษณ์ของบรรพบุรุษของตนผ่านภาพสะท้อนการดำเนินชีวิตและจารีตประเพณีต่าง ๆ อาทิ การศึกษาอัตลักษณ์จีนแต่จิ๋ว จินกวางตุ้ง จินฮากกา และจินฮกเกี้ยน การศึกษาคำมั่งคั่งและภาพสัญลักษณ์มงคลที่ปรากฏอยู่ในวัดจีนและศาลเจ้าจีนต่าง ๆ การศึกษาภาพสะท้อนการก่อสร้างตัวของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย ภาพสะท้อนความคาดหวังในความสำเร็จและความเจริญรุ่งเรืองของกิจการ รวมถึงการค้าการขายของชาวไทยเชื้อสายจีนผ่านการตั้งชื่อร้านค้าภาษาจีน เป็นต้น

2.3 ด้านภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์ประยุกต์จีน

จากการสำรวจงานวิจัยในด้านภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์ประยุกต์จีนข้างต้น รวมจำนวนทั้งสิ้น 63 บทความ พบว่า มีเนื้อหางานวิจัยที่พบมากที่สุด 3 ลำดับแรก ดังนี้ (1) การศึกษาเปรียบเทียบด้านภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์ประยุกต์ (2) ทฤษฎีและกฎเกณฑ์การใช้ภาษาจีน และ (3) การศึกษาวิเคราะห์ทางภาษา

นอกจากนี้ ในภาพรวมของวัตถุประสงค์งานวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย และผลที่ได้รับจากงานวิจัยในด้านดังกล่าวนี้ นั้น พบว่า มีลักษณะของวัตถุประสงค์และกระบวนการวิจัยที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ เป็นลักษณะงานวิจัยที่มุ่งศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบจากกรณีศึกษาต่าง ๆ และจากข้อมูลเชิงเอกสารวิชาการ

โดยในงานวิจัยด้านการศึกษาเปรียบเทียบด้านภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์ประยุกต์นั้น พบว่า ส่วนใหญ่ ได้มุ่งเน้นศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาจีน การศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำยืมภาษาจีนท้องถิ่นในภาษาไทย การศึกษาเปรียบเทียบคำสแลงระหว่างภาษาไทยกับภาษาจีน การศึกษาเปรียบเทียบคำย่อในหนังสือพิมพ์ไทย-จีน การศึกษาเปรียบเทียบการใช้ลักษณนามในภาษาไทย-

จีน การศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำบุพบทไทย-จีน เป็นต้น นอกจากนี้ งานวิจัยด้านทฤษฎีและกฎเกณฑ์การใช้ภาษาจีนนั้น ส่วนใหญ่ พบว่า นิยมทำการศึกษากฎเกณฑ์การสร้างคำ วลี ประโยค ลักษณะทางไวยากรณ์ และลักษณะทางความหมายของหน่วยคำในภาษาจีน รวมถึงการศึกษาที่มาและความหมายแฝงของตัวเลขในสำนวนจีน ส่วนการศึกษาวิเคราะห์ทางภาษา พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่นิยมศึกษาวิเคราะห์ข้อบกพร่องและข้อผิดพลาดในการใช้หน่วยขยายซับซ้อนในไวยากรณ์ภาษาจีนกลางของนักเรียนและนักศึกษาชาวไทย การวิเคราะห์การใช้ภาษาในโลกไซเบอร์ของชาวจีน การวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างของหน่วยขยายนามภาษาจีน การวิเคราะห์การใช้คำกริยาและวากยสัมพันธ์ของคำกริยาภาษาจีนในบริบทต่าง ๆ การวิเคราะห์จัดแบ่งตระกูลภาษา ระบบเสียง ระบบคำ ระบบไวยากรณ์ของภาษาจีนท้องถิ่น เป็นต้น

2.4 ด้านสังคม

จากการสำรวจงานวิจัยในด้านสังคม รวมจำนวน 39 บทความนั้น พบว่า มีเนื้อหา งานวิจัยที่พบมากที่สุด 3 ลำดับแรก ดังนี้ (1) การศึกษาด้านวิถีชีวิตของคนในสังคม (2) การศึกษาด้านความเชื่อและประเพณี (3) การศึกษาด้านประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม

นอกจากนี้ ในภาพรวมของวัตถุประสงค์งานวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย และผลที่ได้รับ จากงานวิจัยในด้านดังกล่าวนี้ พบว่า มีลักษณะของวัตถุประสงค์และกระบวนการวิจัยที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ เป็นลักษณะงานวิจัยที่มุ่งเน้นนำเสนอเผยแพร่องค์ความรู้เชิงรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ โดยดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสารทางวิชาการจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่หลากหลาย และการลงพื้นที่เพื่อสำรวจ สัมภาษณ์และจัดเก็บข้อมูล จากนั้นนำมาวิเคราะห์ สรุปประเด็นและนำเสนอเผยแพร่ผ่านรูปแบบของบทความวิจัยและบทความวิชาการ

โดยในงานวิจัยด้านวิถีชีวิตของคนในสังคม ได้มีการนำเสนอข้อมูลทั้งในแง่มุม ทัศนคติและวิถีชีวิตของบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์จีนที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมจีนในแต่ละยุคสมัย รวมถึงการนำเสนอประวัติความเป็นมา แนวคิดการดำเนินชีวิตและการดำเนินธุรกิจของชาวไทยเชื้อสายจีนแซ่สกุลต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียงและมีอิทธิพลต่อสังคม ต่อวิถีชีวิตและต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย การนำเสนอวิเคราะห์ข้อมูลสถานที่ทางประวัติศาสตร์จีนและเหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในแต่ละยุคสมัยของจีนที่มีผลกระทบต่อสังคมและวิถีการดำเนินชีวิตของชาวจีน เป็นต้น นอกจากนี้ การศึกษาวิจัยด้านความเชื่อและประเพณีที่มีความเชื่อมโยงกับสังคมจีน และสังคมชาวไทยเชื้อสายจีนนั้น ส่วนใหญ่ได้นำเสนอข้อมูลวิเคราะห์ผ่านการศึกษาค้นคว้าจากสถานที่ทางประวัติศาสตร์ วัดวาอารามและศาลเจ้าจีน ขั้นตอนและพิธีกรรมต่าง ๆ ตามความเชื่อของชาวจีนในแต่ละท้องถิ่น และชาวไทยเชื้อสายจีนในแต่ละท้องถิ่น ส่วนการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรม พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์จากพงศาวดารจีน วรรณกรรมจีน ละครุโทรทัศน์จีน ภาพยนตร์จีน นิยายจีน นิทานจีน เป็นต้น

2.5 ด้านเศรษฐกิจการค้าการลงทุน

จากการนำเสนอข้อมูลการสำรวจงานวิจัยในด้านเศรษฐกิจการค้าการลงทุนข้างต้น รวมจำนวน 37 บทความนั้น พบว่า เนื้อหางานวิจัยที่พบมากที่สุด 3 ลำดับแรก ดังนี้ (1) การศึกษาด้านพัฒนาการเศรษฐกิจจีนที่มีอิทธิพลต่อประเทศต่าง ๆ (2) การศึกษาด้านการค้าการลงทุนของจีน และ (3) การศึกษาด้านการคมนาคมขนส่งของจีน

นอกจากนี้ ในภาพรวมของวัตถุประสงค์งานวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย และผลที่ได้รับ จากงานวิจัยในด้านดังกล่าวนี้ พบว่า มีลักษณะของวัตถุประสงค์และกระบวนการวิจัยที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ เป็นลักษณะงานวิจัยที่มุ่งเน้นนำเสนอเผยแพร่องค์ความรู้เชิงพรรณนาวิเคราะห์โดยดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสารทางวิชาการจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่หลากหลาย รวมถึงข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ และนำมาสำรวจ สรุปประเด็นและนำเสนอเผยแพร่ผ่านรูปแบบของบทความวิจัยและบทความวิชาการ

ในงานวิจัยด้านพัฒนาการเศรษฐกิจจีนที่มีอิทธิพลต่อประเทศต่าง ๆ พบว่า มีงานวิจัยหลายชิ้นที่มุ่งศึกษาพัฒนาการเศรษฐกิจจีนที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน อาทิ งานวิจัยด้านอิทธิพลทางเศรษฐกิจของจีนในสปป.ลาว การขยายบทบาทด้านการค้าของจีนในกัมพูชาตะวันตก การขยายบทบาทจีน: บรรษัทข้ามชาติจีนใน สปป.ลาวและเวียดนาม การคาดการณ์ผลกระทบของการสร้างรถไฟฟ้าความเร็วสูงไทย-จีนต่อธุรกิจ SME ของไทยการขยายตัวทางการค้าผ่านแดนระหว่างไทย-จีนตอนใต้ เป็นต้น นอกจากนี้ การศึกษาด้านการค้าการลงทุนของจีน พบว่า มีงานวิจัยที่น่าสนใจหลายชิ้นเช่นกันที่ได้ถูกนำเสนอ อาทิ การศึกษาพฤติกรรมการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ของนักลงทุนจีน ประสิทธิภาพของการส่งเสริมการลงทุนไทย-จีน ช่วงปี 2549–2554 ตัวแบบกลยุทธ์ทางการตลาดบริการสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้าระหว่างประเทศไทย-จีน เป็นต้น ส่วนการศึกษาด้านการคมนาคมขนส่งของจีน นั้น พบว่า มีงานวิจัยที่น่าสนใจที่มุ่งนำเสนอข้อมูลและบทวิเคราะห์ในด้านดังกล่าวนี้เช่นกัน อาทิ การเชื่อมโยงโลจิสติกส์ไทย-จีน การพัฒนาการขนส่งในลุ่มแม่น้ำโขงตอนบนภายใต้กรอบเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน การพัฒนาเครือข่ายธุรกิจบริการโลจิสติกส์ระหว่างไทย-จีน เป็นต้น

2.6 ด้านการเมืองการปกครองและความมั่นคง

จากการสำรวจงานวิจัยในด้านการเมืองการปกครองข้างต้น รวมจำนวนทั้งสิ้น 21 บทความนั้น คณะผู้วิจัย พบว่า เนื้อหางานวิจัยที่พบมากที่สุด 3 ลำดับแรก ดังนี้ (1) การศึกษาด้านความสัมพันธ์และความขัดแย้งระหว่างจีนกับนานาประเทศ (2) การศึกษาด้านนโยบาย-กฎหมายและกรณีศึกษา และ (3) การศึกษาด้านปรัชญาการเมืองการปกครองจีน

นอกจากนี้ ในภาพรวมของวัตถุประสงค์งานวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย และผลที่ได้รับจากงานวิจัยในด้านดังกล่าวนี้ พบว่า มีลักษณะของวัตถุประสงค์และกระบวนการวิจัยที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ เป็นลักษณะงานวิจัยที่มุ่งเน้นนำเสนอเผยแพร่องค์ความรู้ในเชิงความสัมพันธ์และความขัดแย้งระหว่างประเทศ-โดยดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสารทางวิชาการจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่หลากหลาย การวิเคราะห์ข้อเชิงลึกโดยสื่อประเภทต่าง ๆ และนำมาสำรวจ สรุปประเด็นและนำเสนอเผยแพร่ผ่านรูปแบบของบทความวิจัยและบทความวิชาการ

ในงานวิจัยด้านความสัมพันธ์และความขัดแย้งระหว่างจีนกับนานาประเทศ พบว่า มีงานวิจัยที่ศึกษาในด้านดังกล่าว โดยมุ่งศึกษาในด้านความสัมพันธ์และความขัดแย้งระหว่างจีนกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน อาทิ การศึกษาด้านความร่วมมือ ด้านความมั่นคงระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ความสัมพันธ์จีน-พม่า อิทธิพลจีนในกัมพูชา การขยายอำนาจของจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ละมุนอำนาจและสันติภาพจีนในศตวรรษที่ 21 ความร่วมมือทางทหารของไทยต่อการผงาดขึ้นมาของจีน การศึกษายุทธการยึดค่ายโจรจีนคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2520 การศึกษากรณีข้อพิพาททางทะเลจีนใต้ระหว่างจีนและฟิลิปปินส์จากยุทธการมอสถิงอาเกิโนที่ 3 เป็นต้น ส่วนการศึกษาด้านนโยบาย-กฎหมายและกรณีศึกษา พบว่า มีงานวิจัยที่น่าสนใจเช่นกัน อาทิ การศึกษาประสบการณ์การปฏิรูปทางเศรษฐกิจของจีนและบทเรียนการวิเคราะห์นโยบายรัฐบาลจีนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในประเทศ กฎหมายรัฐธรรมนูญจีน กฎหมายวิธีการพิจารณาตีปกครองของสาธารณรัฐประชาชนจีน นโยบายต่างประเทศจีนต่อรัสเซียสมัยประธานาธิบดีเจียง เจ๋อหมิน-หูจิ่นเทา พัฒนาการนโยบายไม่แพร่กระจายอาวุธนิวเคลียร์ของจีน นโยบายต่างประเทศจีนภายใต้ประธานาธิบดีหูจิ่นเทาต่อสหรัฐอเมริกาในศตวรรษที่ 21 ที่มีผลกระทบต่อเอเชียอาคเนย์ นอกจากนี้ พบว่า มีการศึกษาด้านปรัชญาการเมืองการปกครองจีน อยู่บ้างไม่มากนัก เช่น การสำรวจปรัชญาการเมืองการปกครองจีน การศึกษาเพศภาวะของโรมานซ์ในการปฏิวัติจีน การศึกษาปรัชญาการเมืองตามแนวทางขงจื้อ วิวัฒนาการการปกครองของจีน เป็นต้น

ข้อสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการนำเสนอผลที่ได้จากการศึกษาข้างต้น ได้สะท้อนให้เห็นว่า คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจงานวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งในส่วนของนำเสนอข้อมูลด้านสภาพการวิจัยด้านจีนศึกษาที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร TCI สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในรอบทศวรรษ (พ.ศ. 2552–2561) และรวบรวมเป็นหมวดหมู่ ได้ 6 หมวดหมู่ โดยเรียงตามลำดับจำนวนของบทความงานวิจัยที่พบได้ดังนี้ (1) ด้านการสอนภาษาจีน (2) ด้านวรรณคดี/ศิลปวัฒนธรรมจีน (3) ด้านภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์ประยุกต์จีน (4) ด้านสังคม (5) ด้านเศรษฐกิจการค้าการลงทุน และ (6) ด้านการเมืองการปกครองและความมั่นคง ซึ่งแต่ละหมวดหมู่ที่ได้ถูกจัดแบ่งไว้นั้น สอดคล้องกับแนวทางการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านจีนศึกษาผ่านงานวิจัยในลักษณะที่เป็นสหสาขาวิชา ตามเป้าหมายของการก่อตั้งศูนย์จีนศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ของประเทศไทย ซึ่งผลที่ได้รับจากงานวิจัยดังกล่าวนี้ สามารถเป็นส่วนหนึ่งในการเน้นย้ำถึงบทบาทความสำคัญด้านจีนศึกษา ที่จะช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างไทยกับจีนยิ่งขึ้นต่อไป ทั้งในแง่ของการส่งเสริมแลกเปลี่ยนทางวิชาการและในแง่ของการต่อยอดงานวิจัยในด้านจีนศึกษา อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาแนวโน้มของงานวิจัยด้านจีนศึกษาที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพจากแต่ละหมวดหมู่ข้างต้นนั้น พบว่า (1) หมวดหมู่ด้านการสอนภาษาจีน ยังสามารถที่จะทำการศึกษาวิจัย เพื่อต่อยอดองค์ความรู้หรือศึกษาวิจัยในมุมมองใหม่เพิ่มเติมได้อีกมาก เนื่องจาก ข้อมูลที่ผ่านการสังเคราะห์ชี้ให้เห็นว่าการวิจัยด้านการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการพัฒนาชุดแบบเรียนภาษาจีนและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนสำหรับนักเรียนด้วยเทคนิควิธีการสอนต่าง ๆ ในขณะที่งานวิจัยด้านการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับนักศึกษาไทยในระดับอุดมศึกษา ไม่ได้มุ่งเน้นการศึกษาวิจัยในลักษณะดังกล่าวมากนัก โดยส่วนใหญ่ได้มุ่งทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อบกพร่องและข้อผิดพลาดในการใช้ไวยากรณ์จีนต่าง ๆ ของนักศึกษา และการพัฒนาชุดทักษะการอ่านและการเขียนภาษาจีนสำหรับนักศึกษา แต่ยังไม่ปรากฏพบการศึกษาหรือการพัฒนาชุดทักษะการฟังและการพูดภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้ คณะผู้วิจัย เสนอว่า จากแนวทางการศึกษาวิจัยด้านการเรียนการสอนภาษาจีนที่ได้นำเสนอข้างต้น มีแนวโน้มการศึกษาวิจัยที่สามารถต่อยอดศึกษาและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาของไทยสอดคล้องตามแนวทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มากยิ่งขึ้น โดยการบูรณาการสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อช่วยสอนให้หลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น การศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนผ่านระบบออนไลน์ของนักเรียน นักศึกษาไทย การพัฒนาชุดแบบฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนภาษาจีนตามมาตรฐาน HSK เป็นต้น (2) ด้านวรรณคดี/ศิลปวัฒนธรรมจีน พบว่า การศึกษาส่วนใหญ่มุ่งเน้นทำการศึกษาวิเคราะห์และศึกษาเปรียบเทียบวรรณคดีจีน และอัตลักษณ์ชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยมากพอสมควรแล้ว อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก วัฒนธรรมจีนเป็นวัฒนธรรมที่ได้รับการสืบทอดมายาวนาน และยังมีอีกหลากหลายแง่มุมที่ผู้สนใจสามารถทำการศึกษาได้ หากมีความสนใจในการศึกษาวิจัยในด้านนี้ ทั้งในแง่ของวรรณคดีจีนในยุคสมัยต่าง ๆ และในแง่ของขนบธรรมเนียมประเพณีและอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์จีน ซึ่งจากการสังเคราะห์ข้อมูลยังไม่ปรากฏพบว่า มีงานวิจัยในด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและอัตลักษณ์-วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จีน วิถีชีวิตของชาวจีนรุ่นใหม่กับสังคมวัฒนธรรมจีนในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งอาจเป็นแนวทางหรือแนวโน้มเพื่อการศึกษาต่อยอดวิจัยในมุมมองดังกล่าวได้ต่อไป (3) ด้านภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์ประยุกต์จีน พบว่า ส่วนใหญ่ ได้มุ่งเน้นศึกษาเปรียบเทียบการใช้ภาษาตั้งแต่ระดับคำ วลีและประโยคที่ซับซ้อนขึ้น รวมถึงการวิเคราะห์ข้อบกพร่องและข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาและไวยากรณ์จีน นอกจากนี้ ยังพบว่ามีงานวิจัยที่นิยมทำการศึกษาด้านกฎเกณฑ์การสร้างคำ วลี ประโยค ลักษณะทางไวยากรณ์และลักษณะทางความหมายของหน่วยคำในภาษาจีน ซึ่งการวิจัยในด้านนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

และมีจำนวนมากพอสมควรแล้ว (4) ด้านสังคม พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ นำเสนอข้อมูลทั้งในแง่มุมมองชีวิตประวัติและวิถีชีวิตของบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์จีนที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมจีนในแต่ละยุคสมัย รวมถึงการนำเสนอประวัติความเป็นมา แนวคิดการดำเนินชีวิตและการดำเนินธุรกิจของชาวไทยเชื้อสายจีนแซ่สกุลต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียงและมีอิทธิพลต่อสังคม ต่อวิถีชีวิตและต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งการศึกษาวิจัยในด้าน ดังกล่าวนี้นี้ ถือว่ายังมีการศึกษาวิจัยในจำนวนไม่มากนัก ซึ่งสามารถทำการศึกษต่อยอดได้อีกมาก เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมจีนและสังคมชาวไทยเชื้อสายจีนที่มีชื่อเสียงและมีอิทธิพลต่อสังคมไทย ได้ผันแปรไปตามกระแสของสังคมโลกในยุคสมัยปัจจุบัน และอาจส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมในหลากหลายมิติ (5) ด้านเศรษฐกิจการค้าการลงทุน พบว่า มีงานวิจัยที่มุ่งศึกษาพัฒนาการเศรษฐกิจของจีนที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน รวมถึงการค้าการลงทุนของจีนในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านของไทย ได้แก่ กัมพูชา เวียดนามและสปป.ลาว แต่หากพิจารณาถึงสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ การค้าการลงทุนของจีนที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตามสถานการณ์ของโลก คณะผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า ผู้วิจัยที่สนใจทำการศึกษาวิจัยในด้านดังกล่าวนี้นี้ ยังสามารถที่จะทำการศึกษาวิจัยอย่างหลากหลายได้ต่อไป เนื่องจาก สถานการณ์ทางเศรษฐกิจจีนมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทยและประเทศสมาชิกอาเซียน รวมถึงเศรษฐกิจโลกในโลกปัจจุบัน นอกจากนี้ ในการศึกษาด้านคมนาคมของจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระบบการคมนาคมขนส่งทางบก ทั้งทางรถบรรทุกขนส่งสินค้า และโครงการรถไฟความเร็วสูงของจีนจะเชื่อมต่อประเทศไทย ตามยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (One Belt One Road) ของจีนนั้น ยังสามารถทำการศึกษต่อยอดงานวิจัยในด้านนี้ได้อีกหลากหลายมิติเช่นเดียวกัน (6) ด้านการเมืองการปกครองและความมั่นคง พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งศึกษาในด้านความสัมพันธ์และความขัดแย้งระหว่างจีนกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน แต่ก็ยังถือว่ามีความงานวิจัยไม่มากนัก โดยในการศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับประเทศสมาชิกอาเซียน ส่วนใหญ่นำเสนอกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนที่จีนมีบทบาทและมีอิทธิพลทางเศรษฐกิจอย่างชัดเจน อาทิ ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับไทย กัมพูชา สปป.ลาว เวียดนามและเมียนมาร์ ส่วนประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีข้อพิพาททางทะเลจีนใต้กับจีน เช่น ประเทศฟิลิปปินส์ ได้ถูกนำเสนอในมุมมองความขัดแย้ง ส่วนงานวิจัยด้านนโยบาย-กฎหมาย และด้านปรัชญาการเมืองการปกครองจีนนั้น ยังพบว่า มีจำนวนงานวิจัยที่ศึกษาในประเด็นดังกล่าวนี้ค่อนข้างน้อย การศึกษาด้านการเมืองการปกครองและความมั่นคงของจีน อาจมีข้อจำกัดบางประการที่ยากต่อการเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกเพื่อการศึกษาวิจัย เนื่องจาก รัฐบาลจีนสามารถควบคุมและกำกับดูแลการเผยแพร่ข้อมูลของจีนได้

จะเห็นได้ว่า ข้อมูลการสำรวจสภาพการวิจัยด้านจีนศึกษาที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร TCI สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในรอบทศวรรษ (พ.ศ. 2552–2561) ที่รวบรวมเป็นหมวดหมู่ ได้ 6 หมวดหมู่ข้างต้น สามารถเป็นแนวทางเพื่อให้ นักวิชาการหรือผู้ที่สนใจศึกษาต่อยอดในประเด็นต่าง ๆ ได้พิจารณาเลือกศึกษาในประเด็นหรือมุมมองที่ใหม่และหลากหลายได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

สถาบันเอเชียศึกษา. ศูนย์จีนศึกษา. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2562. จาก
<http://www.ias.chula.ac.th>.
ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย. ประวัติความเป็นมาและภารกิจของศูนย์ TCI. สืบค้นเมื่อ 3
พฤศจิกายน 2562, จาก <https://tci-thailand.org/>.

Translated Thai Reference

Institute of Asian Studies. *Chinese Studies Center*. Retrieved March 15, 2019, From <http://www.ias.chula.ac.th>
Thai-Journal Citation index Center. *History and Mission of TCI*. Retrieved September 3,
2019, From <https://tci-thailand.org/>.